

2013 MICC
Medical Information Conference Croatia

**Zdravstvena pismenost
i
biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku**

doc. dr. sc. **Marin Vodanović**, znanstveni savjetnik
Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Zdravstvena pismenost

• sposobnost **čitanja, razumijevanja** i pravilnog **korištenja** informacija, uputa i smjernica vezanih uz vlastito zdravlje

PRAVO PACIJENTA **LJEČNIČKA POGREŠKA III NEMAR**

2013 MICC Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

NCBI Resources How to

PubMed "health literacy"

Article types: Clinical Trial Results: 1 to 20 of 2629

Public understanding of medical terminology: non-English speakers may not receive optimal care

M W Cooke, S Wilson, P Cox, A Roalife

J Acad Emerg Med 2000;17:119-121

Medical Terminology for DUMMIES

2013 MICC Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

Hrvatski jezik za javno zdravlje

Zdravstvena pismenost

PLIVA med.net

2013 MICC Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

Nerazumijevanje pismenosti i smisla uputa

Loša komunikacija: pacijent - liječnik

Sporije i manje učinkovito liječenje

Nezadovoljstvo pacijenta Nezaodovoljstvo liječnika

Viši troškovi liječenja

2013 MICC Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

apeks foramen anodoncija inciziv molar mandibula maksila muskuloskeletalni gastrointestinalni ekstrakcija skapula

Zbog frakture radiksa maksilarnog inciziva napraviti će se dentalna ekstrakcija.

2013 MICC Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

apeks	vrh	Zbog frakture radiksa maksilarnog inciziva napraviti će se dentalna ekstrakcija.
foramen	otvor	
anodoncija	bezubost	Zbog prijeloma korijena sjekutića gornje čeljusti napraviti će se vađenje zuba.
inciziv	sjekutić	
molar	kutnjak	
mandibula	donja čeljust	
maksila	gornja čeljust	
muskuloskeletalni	mišićnokoštani	
gastrointestinalni	želučanocrijevni	
ekstrakcija	vađenje	
skapula	lopatica	

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

Hrvatska zaklada za znanost

PROGRAM: SOCIOKULTURNA TRANZICIJA IZ INDUSTRIJSKOG U DRUŠTVO ZNANJA - „Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja“ (2007. - 2013.)

CILJ: Potaknuti rad na stvaranju, usustavljanju i usklađivanju hrvatskoga strukovnog nazivlja, organizirati terminološke radionice te izobrazbu stručnjaka koji će sustavno voditi brigu o hrvatskome nazivlju.

TKO SE MOŽE PRIJAVITI: Stručnjaci zaposleni na sveučilištima, fakultetima, veleučilištima, visokim školama, javnim institutima, strukovnim udrugama, nevladinim organizacijama i državnim agencijama ili stručnjaci angažirani na navedenim pravnim osobama po drugoj pravnoj osnovi, samostalno ili u suradnji s drugim ustanovama i/ili stručnjacima iz zemlje i inozemstva.

antropologija
brodstrojarstvo
fizika
građevinarstvo
kartografija
kemija
pomorstvo
pravo EU-a
zrakoplovstvo

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - I
Zagreb, 6. lipnja 2013.

struna
Hrvatsko strukovno nazivlje

BIOMEDICINA

STOMATOLOGIJA

ANATOMIJA

FIZIOLOGIJA

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

Projekti:
HRSTON - Hrvatsko stomatološko nazivlje (2009. – 2010.)
HRANAFINA – Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje (2012. – 2013.)

HRVATSKA ZAKLADA ZA ZNANOST - program „Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja“

STOMATOLOŠKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK I JEZIKOSLOVLJE

Sve obavijesti o projektu dostupne su na mrežnim stranicama projekata: <http://hrston.sfzq.hr>, <http://hranafina.sfzq.hr> / Hrvatske zaklade za znanost: <http://www.hrzz.hr>

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

Ciljevi projekata

- Sustavna **izgradnja** hrvatskog biomedicinskog nazivlja (stomatološkog, anatomskog i fiziološkog) zasnovana na temeljima međuinstitucionalog i multidisciplinarnog pristupa u terminološkom radu.
- Popularizacija** uporabe hrvatskog biomedicinskog nazivlja među njegovim korisnicima.

hrston
HRVATSKO STOMATOLOŠKO NAZIVLJE

HRANA-FINA
Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

KOME SU PROJEKTI NAMJENJENI?

- Znanstveno-nastavni kadar** koji sudjeluje u izobrazbi liječnika, stomatologa i ostalih zdravstvenih djelatnika
- Liječnici, stomatolozi i ostali zdravstveni djelatnici**
- Studenti** na biomedicinskim studijima i učenici škola zdravstvenih usmjerenja
- Autori i prevoditelji** biomedicinskih udžbenika, knjiga i ostalih tekstova
- Novinari** koji se bave zdravstvenim temama
- Svi ostali **pojedinci** koji su profesionalno ili osobno zainteresirani za hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje
- Pacijentima** u smislu njihovog zdravstvenog opismenijanja

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

SURADNE USTANOVE I SURADNICI

- Stomatološki fakultet Sveučilišta u **Zagrebu**
- Medicinski fakultet Sveučilišta u **Zagrebu**
- Medicinski fakultet Sveučilišta u **Rijeci**
- Medicinski fakultet Sveučilišta u **Splitu**
- Johannes Gutenberg – Universität, **Mainz, Njemačka**
- University of Pennsylvania, **Philadelphia, SAD**
- Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, **Zagreb**

HRSTON: 49 suradnika:
 10 sveučilišnih profesora,
 4 docenta,
 7 doktora znanosti,
 9 magistara znanosti,
 19 doktora medicine i doktora dentalne medicine

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
 Zagreb, 6. srpnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

Mrežne stranice projekata HRSTON i HRANAFINA

- adrese: <http://hrston.sfzg.hr> i <http://hranafina.sfzg.hr>
- od 2009. više od **30.000 posjeta**
- mogućnost dobivanja **jezičnih savjeta online**
- webinari** (audio-vizualni zapisi s radionica)
- projektna **publikacije** (pdf)
- popis referentne **literature**
- izvješaji o projektnim **aktivnostima**
- galerije **fotografija** s radionica
- mogućnost **pretraživanja**

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
 Zagreb, 6. srpnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

Terminološke radionice

- neposredan dodir između jezikoslovaca i stručnjaka pojedinih područja (liječnici, stomatolozi i ostali)
- 8 terminoloških radionica** (na Stomatološkom fakultetu u Zagrebu i na Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje)
- 10-ak mini-radionica / radnih sastanaka** o specifičnim terminološkim problemima pojedinog područja
- ukupno više od **150 sudionika**

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
 Zagreb, 6. srpnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

Terminološka baza STRUNA

program "Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja"

- anatomija**
- antropologija
- brodstrojarstvo
- fizika
- fiziologija
- građevinarstvo
- kartografija i geoinformatika
- kemija
- korozija i zaštita metala
- polimeri
- pomorstvo
- pravo EU
- stomatologija
- strojni elementi
- zrakoplovstvo

baza je dostupna na: <http://struna.ihji.hr/>

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
 Zagreb, 6. srpnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

Terminološka baza STRUNA

<http://struna.ihji.hr/>

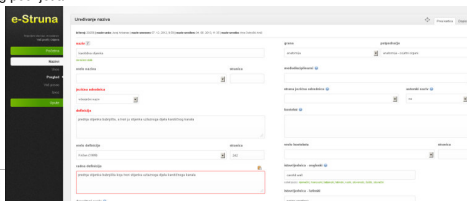
- otvorena za javnost 2012.
- 30 000** hrvatskih strukovnih naziva
- istovrjednice** na engleskom, njemačkom, talijanskom i drugim jezicima
- definicije** naziva
- gramatičke odrednice** naziva
- klasifikacija** naziva na preporučene, dopuštene i nedopuštene
- mogućnost **pretraživanja** (jednostavno i napredno pretraživanje)

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
 Zagreb, 6. srpnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

Terminološka baza STRUNA

- omogućava **istovremeni rad** više suradnika na unosu, obradi i uređivanju naziva
- mogućnost **komentiranja i raspravljanja** o unosima drugih autora (zabilježeno je nekoliko stotina komentara i upita)
- pregledavanje** naziva s obzirom na specifična područja
- prepoznavanje problematičnog i nekritički preuzetog **nazivlja stranog podrijetla**
- predlaganje odgovarajućih **hrvatskih istovrjednica** za problematično i nekritički preuzeto nazivlje stranog podrijetla

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
 Zagreb, 6. srpnja 2013. Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

Terminološka baza STRUNA

klasifikacija naziva

- **klasifikacija** naziva na:
 - preporučene nazive
 - dopuštene nazive
 - nepropuštene nazive
 - arhaizme
 - žargonizme

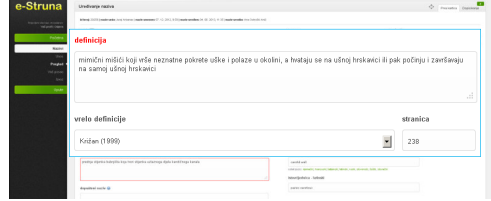

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomska i fiziološka nazivlje

Terminološka baza STRUNA

vrlo definicija

- na temelju referentne literature **definirano** je prema načelima IHJJ više od **6.000 naziva**

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomska i fiziološka nazivlje

Terminološka baza STRUNA

višejezični rječnik

- više od **15,000 stranih naziva** na engleskome, njemačkome, talijanskome i latinskome jeziku

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomska i fiziološka nazivlje

Popularizacija uporabe hrvatskog biomedicinskog nazivlja

- diseminacija rezultata -

- izradbom **mrežne stranice** projekta;
- uključivanjem **što većeg broja pojedinaca** u projekt i to na načelu dobrovoljnosti i volonterstva;
- organiziranjem **predavanja/radionica** o hrvatskom strukovnom nazivlju;
- objavljivanjem odgovarajućih **tekstova o hrvatskom biomedicinskom nazivlju** u hrvatskim časopisima namijenjenima liječnicima, stomatolozima i studentima;
- izradbom **terminološkog priručnika**;
- **suradnjom** sa sudionicima i voditeljima sličnih projekata iz drugih znanstvenih područja.
- predstavljanje projekta i njegovih rezultata na **međunarodnoj razini**
 - (Mađarska, Španjolska, SAD, Portugal itd.)

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
Zagreb, 6. lipnja 2013.

EU i politika višejezičnosti

- Europska unija ima 27 država članica i 23 službena jezika

✓ bugarski	✓ irski	✓ portugalski
✓ češki	✓ latvijski	✓ rumunjski
✓ danski	✓ litavski	✓ slovački
✓ engleski	✓ mađarski	✓ slovenski
✓ estonski	✓ malteški	✓ španjolski
✓ finski	✓ nizozemski	✓ švedski
✓ francuski	✓ njemački	✓ talijanski
✓ grčki	✓ poljski	

- Prilikom pristupanja EU svaka država članica određuje koji će joj jezik ili jezici biti službeni.
- Europska **politika službene višejezičnosti** je jedinstvena u svijetu i aktivno potiče ljude da govore i pišu vlastitim jezikom.
- od 1. srpnja 2013. Hrvatska postaje 28. država članica, a hrvatski jezik 24. službeni jezik EU

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomska i fiziološka nazivlje

ZAKLJUČAK

STRUČNJACI pojedinih disciplina + **JEZIKOSLOVCI** = **HRVATSKO STRUKOVNO NAZIVLJE**

Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja

Dobro pripremljeni, multidisciplinarni i ciljani projekti mogu:

- **unaprijediti** strukovni jezik,
- **zaštititi** hrvatski jezik od tuđica i neprimjerenih prijevoda,
- profesionalno **prevođenje** učiniti jednostavnijim i pouzdanijim.

U biomedicini:

- znatno **poboljšati** komunikaciju između pacijenta i liječnika
- **smanjiti** troškove liječenja
- **podići razinu** zdravstvene pismenosti

2013 MICC Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
Zagreb, 6. lipnja 2013. Hrvatsko anatomska i fiziološka nazivlje

HVALA NA PAŽNJI

HRSTON - Hrvatsko stomatološko nazivlje
HRANAFINA - Hrvatsko anatomsko i fiziološko nazivlje

Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu

<http://hrston.sfzg.hr>
<http://hranafina.sfzg.hr>

2013
MICC

Zdravstvena pismenost i biomedicinsko nazivlje na hrvatskom jeziku - Marin Vodanović
Zagreb, 6. srpnja 2013.

Hrvatsko anatomsko
i fiziološko nazivlje
HRANAFINA